

Закон про авторські і суміжні права

Type something

МІМ 2023
Новосельцев Ілля

Зміст

Оригінальність
Національний орган інтелектуальної власності
Знищення без попередження
Творчість
Права на неоригінальні твори
Способи захисту
Право слідування
Лінкінг
Фреймінг
Договори

Принципи права ІВ

1. Право власності на будь-які результати творчості
2. Першим прийшов - першим все отримав (first come - first served)

Type something

Закон 1993 vs Закон 2022

Закон 1993 року - діяв до
31.12.2022

Закон 2022 року - набув чинності
01.01.2023

Попередній Закон України про “Про авторське право та суміжні права” був прийнятий 1993 року і пережив більше 15 поправок. нинішній Закон ще не пройшов усі випробування (нормативно-правовий акт, судова практика, доктрина)

Найбільш значущі зміни - Оригінальність твору

- За попереднім законом твір визначався як «результат творчої діяльності»,
 - За новим - твір - це «оригінальне інтелектуальне творіння автора».
- Новий закон пояснює це так: «оригінальність твору – ознака (критерій), що характеризує твір як результат власної інтелектуальної творчої діяльності автора та відображає творчі рішення, прийняті автором під час створення твору

Різниця полягає в понятті: «оригінальність», яка відтепер стає нормативним критерієм охорони об'єктів авторського права.

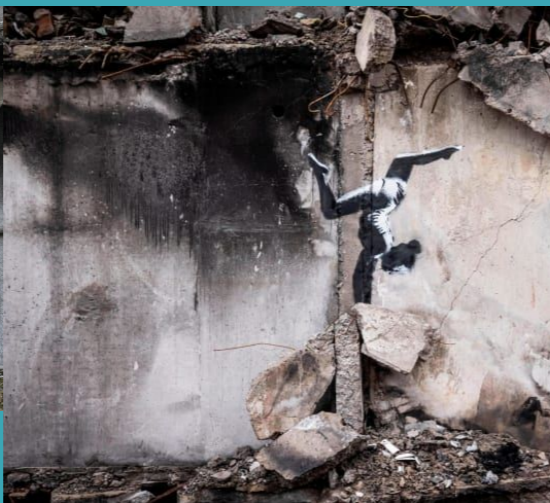
Найбільш значущі зміни - Знищення без попередження

Раніше Закон зобов'язував того, хто володів оригіналом твору образотворчого мистецтва або архітектури, дати можливість автору його викупити перед його знищенням

Тепер це положення поділили на два

N.V. воно працює лише з образотворчим мистецтвом.

Тож власник архітектурного об'єкту більше не повинен питати дозволу в автора на дії або про свої наміри.

Найбільш значущі зміни - Творчість

Оновлено перелік об'єктів авторського права.
Зокрема, до об'єктів додано твори художнього дизайну, у тому числі сценічного дизайну, накреслення (дизайну) шрифтів.

Оновлено перелік об'єктів, що не підлягають охороні.
До неохоронюваних об'єктів додані аббревіатури, неоригінальні фотографії.
Також вводиться новела про право особливого роду “sui generis” на неоригінальні об'єкти, згенеровані комп'ютерною програмою (штучним інтелектом), та на неоригінальні бази даних.

Найбільш значущі зміни - Творчість

- Тепер роботодавець за замовчуванням набуває майнові права на твір, створений працівником за трудовим договором чи контрактом, з моменту його створення.
- Те ж саме стосується творів, які створюються на замовлення, за винятком творів образотворчого мистецтва, але виняток не поширюється на твори, спеціально створені як елемент комп'ютерної програми.
- Але ці норми не обмежують свободи сторін у договорі, домовитись про інший розподіл майнових прав .

Права на результати діяльності А.І

Новий закон передбачає існування прав sui generis на неоригінальні об'єкти, згенеровані комп'ютерною програмою (тобто без участі фізичної особи).

Права на результати діяльності А.І

Законодавець поки не пішов настільки далеко, щоб наділяти правами sui generis безпосередньо штучний інтелект, залишивши їх виключним привілеєм людини чи компаній.

Але права sui generis на неоригінальні об'єкти, згенеровані комп'ютерною програмою виникають у тих осіб, які володіють майновими правами чи мають ліцензійні повноваження на відповідну комп'ютерну програму.

Сирітські твори

Це твори, правовласники яких не встановлені чи принаймні їхнє місцезнаходження невідоме.

Водночас, програма, викладена в загальний доступ юзером-анонімом, з яким не вдалося зв'язатися, не буде визнана сирітським твором: закон передбачає такий статус лише для творів, опублікованих у книзі, журналі, газеті або інших письмових виданнях, що містяться в колекціях бібліотек, музеїв з відкритим доступом для відвідувачів, в архівах або організаціях із збереження фондів аудіо-, відеозаписів.

Sui generis - Права на неоригінальні твори

Це про архіви, бази даних – набори даних, в упорядкуванні яких не завжди є творчий елемент, але в отриманні, перевірці чи поданні вмісту яких все ж присутній якісно чи кількісно значний внесок.

Закон передбачив для таких об'єктів окремий тип прав – так звані права sui generis (лат. «особливого роду»), які виходять за обсяг авторського права.

Чому виходять? Справа в тому, що авторське право охороняє форму вираження твору (не ідею, не методику, не концепцію). Ця форма вираження має бути оригінальною, створеною творчою діяльністю автора – фізичної особи.

Натомість sui generis покликані захищати зусилля, витрачені на створення об'єкту: фінансові, організаційні, часові, розумові тощо, безвідносно до того, охороняється чинне охороняється вміст такої бази даних авторським чи іншим правом.

Оновлено та деталізовано випадки вільного використання об'єктів авторського права та суміжних прав

Без дозволу суб'єктів авторського права і безоплатно, але із зазначенням імені автора і джерела запозичення, допускається:

- 1) використання цитат, включаючи їх переклад з інших мов, з правомірно опублікованих творів... якщо це зумовлено критичним, полемічним, науковим або інформаційним характером твору (повідомлення)....;
- 2) відтворення, у тому числі в електронній (цифровій) формі, інтерактивне надання доступу до правомірно опублікованих статей та інших невеликих за обсягом творів, для забезпечення та реалізації освітнього процесу або з метою наукових досліджень, **якщо такі дії не мають самостійного економічного значення**, в обсязі, що відповідає визначеній меті, за умови, що:

обсяг такого використання відповідає визначеній меті;

використання творів здійснюється суб'єктами освітньої або наукової діяльності у місцях, де цими суб'єктами здійснюється освітня або наукова діяльність, або через захищене електронне (цифрове) середовище, до якого забезпечується доступ виключно здобувачам освіти та педагогічним, науково-педагогічним працівникам навчального закладу або працівникам наукової установи;

Право слідування

Новий закон уніфікує положення стосовно права слідування з правилами, що діяли в ЄС ще з 2001 року.

Право слідування – це механізм винагороди автора у разі перепродажу оригіналу твору. Щоразу у випадку такого перепродажу автор (та його спадкоємці) матиме право на отримання відсотку від ціни, але не більше як 12 500 євро.

(частки відрахувань від кожного продажу оригіналу художнього твору, оригіналу рукопису літературного або музичного твору, наступного за продажем оригіналу, здійсненим автором) від 0,25% до 6% в залежності від ціни наступного продажу.

Цікаво, що право слідування поширюватиметься не лише на ті організації, що є професійними торговцями мистецькими творами (аукціонні будинки та галереї), але і на приватних осіб, якщо вони продають твори у мережі Інтернет.

Справедлива винагорода і мінімальні ставки

Якщо попередній закон передбачав повноваження Кабінету Міністрів затверджувати мінімальні ставки авторської винагороди, то теперешній закон відмовляється від такого централізованого регулювання.

Натомість він зміщує акцент на роль організацій колективного управління (ОКУ).

Саме ОКУ на засадах самоорганізації і самоврядування мають формувати тарифи на використання об'єктів авторського права, які перебувають у їхньому управлінні.

Лінкінг і фреймінг

Ці терміни позначають два своєрідні способи, у які вебсайт може відсилати вас до стороннього контенту.

Уявімо, вистворили список з топ-10 ваших улюблених зображень ... і хочете оприлюднити його на своєму сайті.

Якщо цей список міститиме посилання на оригінальні зображення, розміщені деінде, це вже вважається лінкінгом.

Ваш сайт не відтворює ці зображення, але значно полегшує для користувача доступ до них – достатньо лиш натиснути на наданий вами лінк.

 50,000
<https://www.youtube.com/watch?v=NGLcGVMAPxc>

 100,000
<https://factrepublic.com/50-absolutely-must-know-facts-about-copyrights/>

Лінкінг і фреймінг

Ви можете піти далі і вбудувати ці зображення/відео у сторінку вашого сайту, причому не скопіювавши їх зі сторонніх серверів.

Технічно, ви лише даєте вказівку браузеру завантажити їх з сервера, на якому вони були первинно розміщені, і відобразити поряд з вашим власним контентом. Хоча для користувача результат був такий самий, якби браузер завантажив копії цих зображень напряду з вашого сервера.

Це – фреймінг, бо ваш браузер завантажує зображення

Framing

Лінкінг і фреймінг

Н.В. Додано відповідальність провайдерів послуг обміну контентом за порушення авторського права та/або суміжних прав у разі відсутності у них дозволу на використання таких об'єктів шляхом інтерактивного надання доступу та/або публічного сповіщення.

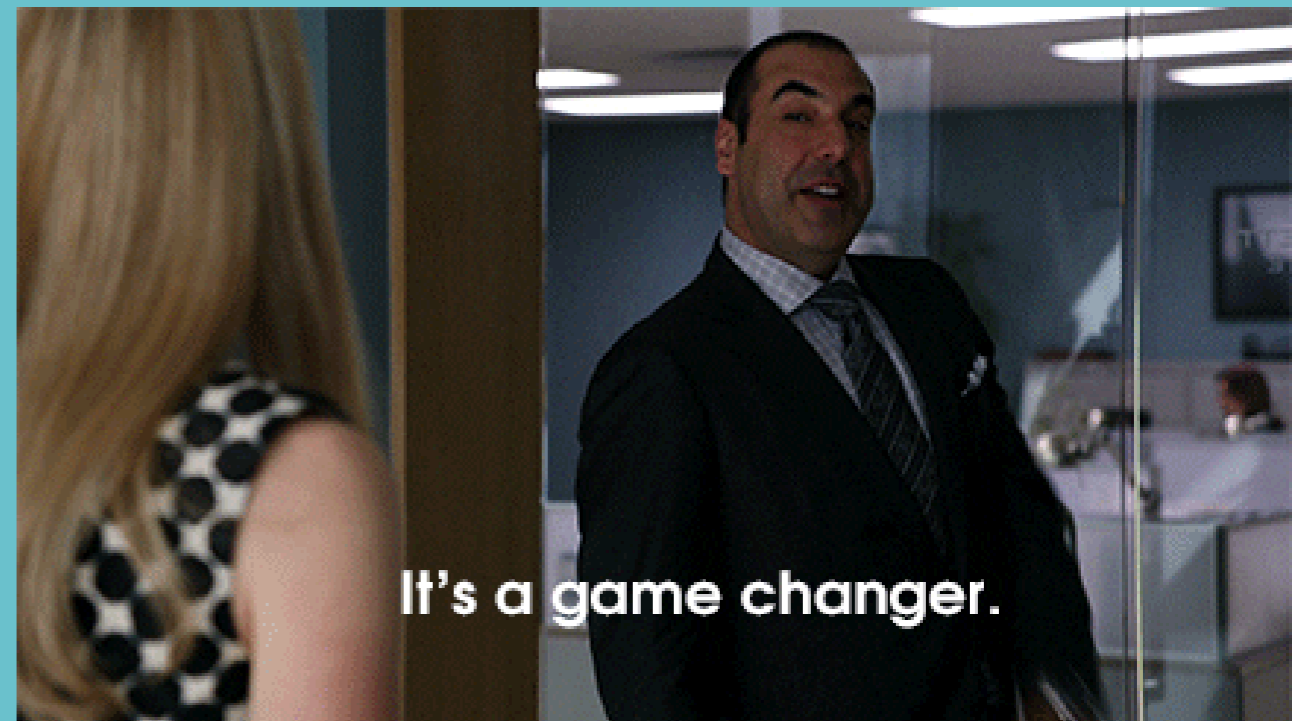
Договори та інші правочини

Новий закон запроваджує узгоджені з Цивільним кодексом норми стосовно правочинів у сфері авторського права.

За попереднім законом ви могли укласти «договір про передачу невиключних прав на твір». У Цивільному кодексі такого договору ви не знайдете. Тож можливо ви уклали звичайний ліцензійний договір? Чи то, як кажуть юристи, «непоіменований договір» щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності? Так багато запитань, так мало відповідей. Принаймні, було, допоки новий закон не припинив одвічні баталії між прихильниками примату Цивільного кодексу і апологетами застосування спеціального законодавства.

Тепер положення щодо правочинів у сфері авторського права у законі та ЦК здебільшого уніфіковані. І навіть поповнилися новими поняттями – ліцензійним видавничим договором та публічною ліцензією.

Так що оприлюднення твору на умовах Creative Commons чи MIT License нарешті є цілком законним – за українським правом – способом розпорядитися своїми майновими правами на твір.

НОІВ - НАЦІОНАЛЬНИЙ ОРГАН ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

НОІВ - державна організація, що входить до державної системи правової охорони інтелектуальної власності, яка здійснює повноваження у сфері інтелектуальної власності, визначені цим Законом, іншими законами України у сфері інтелектуальної власності, актами Кабінету Міністрів України, центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності, та статутом, і має право представляти Україну в міжнародних та регіональних організаціях.

НОІВ не може мати на меті одержання прибутку від своєї діяльності. Фінансування діяльності НОІВ здійснюється за рахунок надходжень від справляння зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності, а також за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством.

Наглядова рада є наглядовим органом НОІВ, члени наглядової ради виконують свої обов'язки на громадських засадах.

Наглядова рада має право:

- запитувати у НОІВ та отримувати будь-яку інформацію, крім інформації з обмеженим доступом;
- заслуховувати звіти керівника НОІВ про стан виконання НОІВ його повноважень, про здійснення фінансово-господарської діяльності, виконання кошторису, використання коштів, що формуються з надходжень від справляння зборів за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності, а також плани діяльності НОІВ;
- надавати НОІВ рекомендації, обов'язкові для розгляду;
- повідомляти центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності, про виявлені порушення.

